

CHUYỆN NÀNG IAR YUNG

Hai chị em nàng Iar Yung đi bở củi trong rừng, tình cờ bắt được mấy con chuột nhỏ. Khi trở về nhà, Iar Yung bảo mẹ nhốt con chuột ở trong cái bầu khô rồi hai chị em ra suối gội đầu. Lúc đi, mỗi người còn mang theo ba trái bầu để lấy nước về nấu cơm. Gội đầu xong, hai chị em ngược lên đầu suối để múc nước. Tới nơi, thấy một cây Dô-dê có nhiều trái chín, hai chị em bèn rủ nhau đi chặt cây le làm sào để chọc trái chín xuống ăn. Vì vậy, lúc họ sức nghĩ ra là phải lấy nước về nấu ăn thì trời đã sập tối.

Vừa về đến nhà, Iar Yung đến ngay chỗ mẹ cất chuột để bắt chuột giết thịt chuẩn bị ăn cơm. Nhưng trong trái bầu không còn con chuột nào cả. Thì ra, người mẹ đợi mãi không thấy hai con gái về nên đã nướng thịt chuột cho đứa con nhỏ ăn hết cả. Giận quá mất cả khôn, Iar Yung bèn nguyên rửa đứa em:

- Đứa nào ăn hết chuột, đứa ấy chết! Đứa nào ăn hết chuột, đứa ấy chết!

Thấy vậy, người mẹ giận dữ mắng Iar Yung:

- Cái con này, sao mày lảm lời thế? Sao mắt mày lại dữ thế? Người như mày thì làm vợ thằng Ndak Ndung được đấy.

Buồn bực và xấu hổ, sáng hôm sau Iar Yung trốn nhà ra đi, mang theo một trái bầu đựng đầy gạo, một trái bầu đựng đầy nước và một cái lược chải đầu. Nàng xuống chỗ rẫy của Ndak Ndung, cắm cái lược thành cây đa, đập bể trái bầu đựng nước thành một cái ao cạnh cây đa. Sau đó, nàng làm chòi trên cây để ở. Công việc xong xuôi đầu đó, nàng Iar Yung bèn đi quanh quần trong rẫy, trong những khu rừng xung quanh để tìm chàng Ndak Ndung. Đi chỗ nào, nàng cũng cất tiếng gọi:

- Oi Ndak Ndung! Oi Ndak Ndung! Đi đâu mà vắng vẻ thế này? Đi thăm bầy chuột hay sao mà vắng vẻ thế này?

Nàng Iar Yung cứ đi tìm mãi, gọi mãi mà không thấy bóng dáng N'dak Ndung đâu cả. Đi mỗi chân, kêu khàn cổ, nàng mới chịu đi về chòi của mình. Buồn quá, Iar Yung âm thầm khóc một mình... Trong lúc đó, chàng Ndak Ndung đang ở trong buôn. Chàng mãi mê với cái lò rèn, chàng rèn dao rèn kiếm không biết mệt. Xong việc này chàng lại mê mãi đi thổi kèn tán tỉnh con gái trong buôn. Khi trở về rẫy, Ndak Ndung vô cùng ngạc nhiên khi thấy trong rẫy của mình tự nhiên có một cây đa và một cái ao nước. Nhưng chàng còn ngạc nhiên hơn khi thấy một cô gái nằm trong chòi ở trên cây đa. N'dak Ndung cứ băn khoăn mãi, nhưng cuối cùng chàng cũng cất tiếng hỏi:

- Mày là con cái nhà ai thế?

Lúc đó, nàng Iar Yung đã biết về chàng rồi, đã nghe thấy chàng hỏi rồi, nhưng nàng vẫn nằm im giả vờ ngủ. Thấy cô gái không trả lời, N'dak Ndung lại hỏi một lần nữa :

- Ồ! Mày là con cái nhà ai thế?

Đến lần này thì Iar Yung mới chịu bước xuống đất nhưng vẫn không nói gì cả. Thế là Ndak Ndung làm mặt giận quay đi chỗ khác. Thấy vậy, nàng Iar Yung phải âm ức lên tiếng :

- Sao không nhìn thẳng vào mặt tôi ? Sao không nhìn tóc tôi ? Sao không nhìn ngực tôi ? Sao không nhìn lưng tôi ? Hay chàng chê tôi xấu người ?

Ndak Ndung quay lại trả lời :

- Không nhìn mày thì tôi nhìn ai bây giờ ? Tôi liếc mày chứ tôi đâu có liếc chim rừng. Nhìn nước suối chảy phía trên chứ tôi đâu nhìn con cá tràu nó lội phía dưới. Tôi cười với mày chứ đâu có cười với trái cây rừng, với con cá trắng trong rổ, tôi đâu có cười với chim bậc thang...

Nói chuyện với nhau hồi lâu, Ndak Ndung và Iar Yung quen nhau rồi cùng nhau nấu cơm nấu canh. Nấu nướng xong xuôi, Ndak Ndung mới hỏi :

- Trước khi ăn phải gọi nhau như thế nào đây ? Hay tôi kêu bằng em nhé.

Iar Yung lắc đầu không chịu.

- Thế tôi kêu bằng chị nhé ?

Iar Yung vẫn lắc đầu không chịu.

- Vậy thì kêu bằng gì bây giờ, hay tôi kêu bằng mợ được không ?

Đến lúc này thì Iar Yung mới mỉm cười ưng thuận... Sau đó ít hôm, Ndak Ndung về buôn. Gặp ai chàng cũng khoe là mình đã có người yêu rồi. Hay tin chàng có người yêu, vợ chồng Prak Nak tặng chagf và Iar Yung một bông hoa hồng, một bông hoa bạc, Rồi Ndak Ndung trở về rẫy sống với Iar Yung...

Ít lâu sau, một hôm mẹ Vú dài (Por) bảo ông N'djul lên rẫy gọi Ndak Ndung về buôn để mẹ nói chuyện. Khi Ndak Ndung về tới, mẹ nói :

- Người ta kêu mày hay chơi bời lêu lổng đấy Ndak Ndung ạ.

Nghe mẹ Vú dài nói vậy chàng chỉ biết im lặng. Trong lúc Ndak Ndung đang ở trong buôn thì có hai anh chàng hay đi tán tỉnh con gái là Ndak và Ndung đến rầy rử rử Iar Yung vào buôn chơi. Mẹ Vú dài biết được liề báo cho Ndak Ndung quay về nhà ngay. Nghe tin này lập tức Ndak Ndung quay về nhà. Khi đi ngang cái ao bên gốc đa, chợt thấy bóng này Iar Yut và Iar Yung, Ndak Ndung cứ tưởng hai người bị rơi xuống nước bèn phóng ngay xuống ao để cứu. Chàng bị uống đầy một bụng nước mà không tìm được ai cả. Đến lúc chàng lên bờ và nhìn lên chòi thì thấy nàng Iar Yut và Iar Yung đang ở trên chòi. Hai người cất tiếng hỏi :

- Chàng không thấy chúng tôi ở đây sao ?

Nói rồi họ thả hộp thuốc, ống thuốc xuống cho chàng hút. Chàng hút xong họ mới thả thang xuống để chàng lên chòi. Một lát sau, có một bọn đàn ông con trai kéo tới chòi Ndak Ndung chơi. Mọi người nói chuyện, tranh cãi ồn ào bên bếp lửa. Kẻ thì trách móc Ndak Ndung :

- Thế đấy ! Sao mà nói chưa có người yêu hở Ndak Ndung ?

Người thì ra vẻ thông thạo :

- Bây giờ nó muốn có vợ có chồng đấy !

Còn người khác thì khuyên một cách không ngoan :

- Ôi ! Mặc kệ chúng nó, mày đừng nghe chuyện chúng nó làm gì Ndak Ndung ạ !...

Cứ như thế, mọi người trò chuyện rôm rả tới khuya... Sáng hôm sau, Ndak Ndung đi báo với mẹ cha là chàng sắp lấy vợ. Sau đó, chàng mang rất nhiều trâu, bò, rượu... ra chòi và mời dân làng tới dự đám cưới của mình.

Khi bắt đầu vào ngày cưới, Ndak Ndung thả thang từ trên chòi xuống và vợ chồng Prak Nak con của Djut bắt đầu hát :

- Cô gái ơi xuống đây ! Cô gái ơi xuống đây ! Hãy xuống đây hỡi nàng Iar Yang như sấm rền. Hãy xuống đây để bên chân tôi bò chết, bên đầu tôi trâu chết, bên đùi tôi chết người chết ngộp. Nai phải chết hết. Heo rừng cũng chết hết... Con chuột nhắt, con cuốn chiếu cũng chết hết.
- Cô gái ơi xuống đây! Cô gái ơi xuống đây ! Hãy xuống đây hỡi nàng Iar Yut trẻ trung, hỡi nàng Iar Yung như ánh chớp, hỡi nàng Iar Yang như sấm rền. Hãy xuống đây, để búi tóc vòng, tóc vòng. Búi tóc cho nhỏ (siết) bằng sừng trâu. Búi tóc to (siết) bằng bắp đùi. Phải siết cho chặt, phải gù cho chắc cho khỏi đổ vỡ trong họ hàng, bạn bè...

Sau đó, nàng Bí, nàng Bầu, nàng Mướp và cô hái Hồn lúa cũng đến hát như vậy. Khi mọi người hát xong, nàng Iar Yung mới bước xuống đất để quạt lửa nướng trâu, nướng bò. Trong lúc nàng làm việc thì mẹ Ndak Ndung, em Ndak Ndung, ông N'djut... chăm chú quan sát xem cô dâu mới có tốt không, làm việc có giỏi giang không... Nhưng nàng Iar Yung làm việc rất gọn gàng, nhanh nhẹn khiến cho ai ai cũng phải vừa lòng mà không chê trách được điều gì cả. Nướng thịt xong xuôi, mọi người bắt đầu đổ nước vào ché rượu rồi bắt đầu ăn uống... Khi đã no say có nười cất tiếng trêu trọc Ndak Ndung :

- Ngày rồi ra, rồi ra Ndak Ndung ơi ! Ngày rồi ra, rồi ra Ndak Ndung ơi ! Muốn bay thành quạ, trâu kêu ầm ầm, chó sủa ran ran. Thằng Nhông muốn về ăn cơm, Ndak Ndung ơi !

Ndak Ndung bèn trả lời ngay rằng :

- Tôi còn uống ! Bể đùi, tôi còn ngậm vôi tôi uống. Uống quán quít với Brông Yoi, uống bể uống bông với Prak anak, uống không dứt với Bing ma glong, uống dài dòng với But ma bâm, uống không hơi thở với Prên nên. Uống một lon rồi say, uống một sừng rồi say. Uống một chén đồng chưa ngả nghiêng, uống một con lân mới ngả mới nghiêng.

Đám cưới cứ vui vẻ như thế này đến mấy ngày mấy đêm thật linh đình.

Nhưng ít lâu sau không hiểu sao cha Iar Yung cho đưa em gái nàng tới kêu nàng về nhà. Thế là Iar Yung theo em về nhà ngay mà không nói với chồng một tiếng nào. Thấy vợ tự nhiên bỏ nhà ra đi, Ndak Ndung đau buồn lắm. Chàng suốt ngày khóc than vì thương nhớ ợ không chịu ăn uống gì. Ở tận nhà cha mẹ, nàng Iar Yung cũng biết được chuyện đó, bèn nhờ em gái cầm chiếc lược làm tin để xuống đón chồng mình lên chơi.

Nàng Rlêng vâng lời chị bay xuống gặp anh rể đưa chiếc lược ra và nói :

- Anh nhớ vợ lắm phải không ? Hãy bám theo đuôi váy tôi, tôi sẽ đưa anh lên nhà gặp vợ anh...

Nghe nàng Rlêng nói vậy, Ndak Ndung mừng rỡ theo ngay Rlêng đi. Khi hai người tới nơi, nàng Iar Yung nghe thấy tiếng động trên nóc nhà thì cứ tưởng tiếng chuột chạ bèn lên tiếng đuổi. Biết chị mình nhầm, Rlêng nói ngay :

- Có anh rê theo em lên đây chị ơi !

Nhưng Iar Yung lại tưởng em nói đùa bèn giận dỗi hỏi đáp :

- Người ta không theo tôi đâu ! Người ta còn nhớ người khác chứ !

Nghe vợ nói vậy, Ndak Ndung thả ngay cái lược của vợ xuống. Nhận ra cái lược của mình, Iar Yung mới thật tin là chồng đã lên. Hai vợ chồng gặp nhau mừng mừng tủi tủi. Đến tối, biết cha sắp về, nàng Iar Yung bảo chồng trốn vào trong một cái ché. Khi về đến nhà, người cha thấy có mùi lạ bèn nói :

- Ủa, như có mùi chuối chín !

Nói xong, ông xăm xăm đi lục lọi. Thấy vậy, Iar Yung đành nói thật với cha :

- Cha ơi ! Có chồng con ở dưới đất lên thăm ?

Thế là cha Iar Yung đòi được gặp mặt và thử tài con rể. Trước tiên, ông bắt Ndak Ndung phải ăn ớt thì với ông. Nhưng trong khi ông toàn ăn ớt thì Ndak Ndung lại ăn toàn là tôm mà ông không hề biết. Ông phục tài con rể lắm vì thấy nó ăn nhiều ớt hơn cả ông. Sau đó, ông lại dẫn con rể cùng đi ăn với dân làng đánh nhau với buôn khác. Trước khi đánh nhau, Ndak Ndung khuyên mọi người :

- Hãy chặt thật nhiều cây môn, phóng thật nhiều cây Môn vào chỗ chúng nó, khiến chúng nó không thể mở mắt ra được thì đánh sẽ thắng thôi.

Mọi người làm theo lời khuyên của chàng và ginahf được phần thắng. Sau lần thử tài thứ hai, cha của Iar Yung càng phục con rể hơn và ông không bắt Ndak Ndung phải thử tài nữa.

Ít ngày sau, Iar Yung được cha cho về ở hẳn với chồng. Từ đó, vợ chồng họ sống với nhau rất hạnh phúc, bình yên không có chuyện gì rắc rối xảy ra nữa.

(Người kể : Y Tân, buôn Jong Biap, xã Đak Gân, huyện Đak Mil, tỉnh Đak Lak)